

K R O N I K A O Ś R O D K A

STUDIA POLONIJE
T. 35. Lublin 2014

WITALIJ ROSOWSKI

KRONIKA DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA BADAŃ NAD POLONIA I DUSZPASTERSTWEM POLONIJNYM KUL ZA ROK 2013

I. SKŁAD PERSONALNY OŚRODKA

Ośrodek Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym w 2013 r. pracował w następującym składzie: dyrektor – dr hab. Tomasz Panfil, prof. KUL; adiunkci naukowi: dr Paweł Janowski, dr Witalij Rosowski, dr Paweł Sieradzki (od marca 2013 r. przeszedł do nowo powstałej instytucji naukowo-badawczej i dokumentacyjnej Centrum Dziedzictwa Kulturowego Polonii), ks. dr Józef Szymański (pracował do 30 września) i ks. dr Sławomir Zych.

II. WIZYTY GOŚCI W OŚRODKU

Na początku roku w Ośrodku gościł ks. Leszek Tokarzewski TChr, kapelan i duszpasterz Polaków w Kijowie. Podzielił się swoim doświadczeniem z pracy duszpasterskiej w stolicy Ukrainy oraz opowiedział o działalności Kapelanii Polskiej w Kijowie.

W ciągu roku Ośrodek kilkakrotnie odwiedził o. dr Marian Brudzisz, redemptorysta, który w ostatnich latach zajmował się organizacją i uporządkowaniem Archiwum Polskiej Misji Katolickiej we Francji. Prowadził kwerendę

Dr WITALIJ ROSOWSKI – adiunkt Ośrodka Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL; e-mail: witalis@kul.pl

naukową dotyczącą duszpasterstwa polonijnego we Francji oraz przygotowywał inwentarz Archiwum Polskiej Misji Katolickiej we Francji. W najbliższym czasie Ośrodek planuje wydanie tego inwentarza w serii wydawniczej Biblioteka Polonii.

III. WYJAZDY NAUKOWE I SPOTKANIA POLONIJNE PRACOWNIKÓW OŚRODKA

10-11 stycznia – dr Witalij Rosowski, w ramach Lubelskich obchodów 150. rocznicy Powstania Styczniowego, brał udział w międzynarodowej konferencji naukowej pt. „Rok 1863. Walka – Kraj – Lubelszczyzna – Kościół”. Wygłosił referat *Kościół na Ukrainie Prawobrzeżnej w manifestacjach i walce. 1861-1864*;

21 stycznia – 2 lutego – ks. dr Józef Szymański prowadził kwerendę archiwalną w Archiwum Polskiej Misji Katolickiej we Francji;

25 lutego – 2 marca – ks. dr J. Szymański przebywał na kwerendzie archiwalnej w Archiwum Diecezjalnym we Włocławku;

25 lutego – 22 marca – dr Paweł Janowski prowadził kwerendę naukową w archiwach państwowych i kościelnych w Katowicach;

11-16 lutego – ks. dr J. Szymański przebywał na kwerendzie archiwalnej w Archiwum Archidiecezjalnym w Kielcach;

4-5 kwietnia – ks. dr J. Szymański brał udział w zjeździe profesorów i wykładowców historii Kościoła w Wyższym Seminarium Duchownym w Pelplinie;

22-30 kwietnia – dr P. Janowski prowadził kwerendę naukową w archiwach państwowych i kościelnych w Warszawie;

27 maja – 1 czerwca – ks. dr J. Szymański przebywał na kwerendzie naukowej w Archiwum Archidiecezjalnym w Łodzi;

13 czerwca – ks. dr Sławomir Zych wygłosił referat *Ks. dr Michał Jastrzębski (1902-1993) – rektor Seminarium Duchownego diecezji przemyskiej w Brzozowie* na VII Brzozowskiej Konferencji Historycznej;

6-14 czerwca – ks. dr S. Zych prowadził kwerendę naukową w Archiwum Archidiecezjalnym w Przemyśle;

15-16 czerwca – dr P. Janowski brał udział w konferencji naukowej „Polski Związek Katolicko-Społeczny – historia i współczesność”, podczas której wygłosił referat *Rola Polskiego Związku Katolicko-Społecznego w budowaniu wzajemnych relacji polsko-niemieckich*;

15-22 czerwca – ks. dr J. Szymański przebywał na kwerendzie archiwalnej w Archiwum Diecezjalnym we Włocławku;

24 czerwca – 6 lipca – dr W. Rosowski przeprowadził kwerendę naukową w Państwowym Archiwum Obwodu Chmielnickiego na Ukrainie;

5-16 lipca – ks. dr S. Zych był na kwerendzie w Archiwum Parafialnym w Osieku Jasielskim;

11-14 lipca – dr W. Rosowski wygłosił referat *Losy kościoła i kolegium jezuickiego w Winnicy na Bractwowszczyźnie po likwidacji zakonu* na konferencji naukowej „Losy i znaczenie dziedzictwa po klasztorach jezuickich skasowanych na obszarze Rzeczypospolitej Obojga Narodów oraz jego znaczenie dla powstania i działalności Komisji Edukacji Narodowej (w 240. rocznicę kasaty zakonu jezuitów i powstania KEN”, która odbyła się w Jarosławiu;

3-25 sierpnia – dr W. Rosowski przebywał na kwerendzie naukowej w Państwowym Archiwum Obwodu Żytomierskiego oraz Centralnym Państwowym Archiwum Historycznym Ukrainy w Kijowie;

2-6 września – ks. dr S. Zych przeprowadził kwerendę naukową w Archiwum Archidiecezjalnym w Przemyślu;

7-9 listopada – dr W. Rosowski brał udział w konferencji naukowej „Losy i znaczenie dziedzictwa po klasztorach skasowanych na obszarze Prus Zachodnich i Wschodnich oraz Pomorza” (Przysiek pod Toruniem), gdzie wygłosił referat *Z Kresów Wschodnich na Ziemię Odzyskane. Losy cudownego obrazu Pana Jezusa z klasztoru ojców Reformatorów w Dederkałach na Wołyniu*;

2-13 grudnia – dr W. Rosowski przebywał na kwerendzie naukowej w Państwowym Archiwum Obwodu Żytomierskiego na Ukrainie.

IV. PUBLIKACJE OŚRODKA

„Studia Polonijne” 34(2013), ss. 200.

Pracownicy Ośrodka Polonijnego opublikowali ponadto kilka książek (m.in. ks. S. Zych (współautor Bartosz Walicki) wydał *Dzieje parafii pod wezwaniem świętego Andrzeja Apostoła w Zgłobniu ok. 1313-2013*, Lublin 2013, ss. 373 oraz *Osiek Jasielski. Przewodnik po kościelnych i emigracyjnych dziejach miejscowości*, Osiek Jasielski 2013, ss. 126 – ostatnia publikacja ukazała się pod patronatem Ośrodka Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym), 11 artykułów, ponad 70 haseł encyklopedycznych (w tym hasła poświęcone duszpasterstwu polonijnemu w Szwajcarii (*Encyklopedia Katolicka*, t. XIX, Lublin 2013, kol. 168-172), Szwecji (*Encyklopedia Katolicka*, t. XIX, kol. 187-189) i Turcji (*Encyklopedia Katolicka*, t. XIX, kol.

1150-1151) autorstwa ks. dra J. Szymańskiego; w Szkocji (*Encyklopedia Katolicka*, t. XIX, kol. 67-68) dra Pawła Sieradzkiego; w Turkmenistanie (*Encyklopedia Katolicka*, t. XIX, kol. 1160-1161), na Ukrainie (*Encyklopedia Katolicka*, t. XIX, kol. 1301-1302) i w Uzbekistanie (*Encyklopedia Katolicka*, t. XIX, kol. 1447-1448) opracowane przez dra W. Rosowskiego; w Urugwaju (*Encyklopedia Katolicka*, t. XIX, kol. 1411-1412) autorstwa ks. dra S. Zycha oraz kilka recenzji i sprawozdań.

V. VARIA

Dr Paweł Janowski zainicjował i zorganizował Archiwum i Bibliotekę Społeczną przy Ośrodku Studiów Społecznych i Polonijnych w Warszawie. Pod jego kierownictwem i nadzorem dokonuje się zbieranie, katalogowanie i udostępnianie archiwaliów osób prywatnych, związków i stowarzyszeń społecznych, oraz instytucji, które zakończyły swoją działalność, a miały w swym profilu statutowym szeroko rozumianą działalność społeczną.

W 2013 r. do biblioteki Ośrodka Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym wpłynęły następujące publikacje:

– K. Orzeł-Dereń, *Śladami polskich kolonistów w Brazylii. Historia osadnictwa na terenach Santana*, Kraków 2013, ss. 158 (il.).

– od Towarzystwa Historyczno-Literackiego Biblioteki Polskiej w Paryżu w darze otrzymaliśmy *Inwentarz archiwum Stowarzyszenia Solidarité France-Pologne (1980-2004)*, które w 2012 r. zostało przekazane Towarzystwu i opracowane w formie inwentarza;

– w ramach wymiany międzybibliotecznej z Biblioteką Towarzystwa Chrystusowego dla Polonii Zagranicznej im. ks. Jana Jabłońskiego TChr otrzymaliśmy kolejne numery czasopisma „Echo Polonii Brazylijskiej” z lat 2012-2013.

W ramach serii wydawniczej Biblioteka Polonii, seria A: Studia, t. XXXV ukazała się drukiem praca doktorska Katarzyny Fuksy pt. *Religijna kultura muzyczna parafii NMP Matki Kościoła w Londynie 1950-2000*, Lublin 2013, ss. 290 (il.). Publikacja ta porusza mało znany w dotychczasowej literaturze obszar aktywności powojennej emigracji polskiej w Londynie – muzykę religijną. Autorka postawiła sobie za cel bliższe przyjrzenie się polskiej kulturze muzycznej, w tym religijnej, na przykładzie jednej z największych parafii polonijnych w Wielkiej Brytanii – NMP Matki Kościoła, która znajduje się w zachodniej dzielnicy Londynu Ealing. Książka składa się z trzech rozdziałów oraz zawiera bogaty materiał ilustrujący i ikonograficzny. Wstępny roz-

dział obejmuje rys historyczny parafii NMP Matki Kościoła w Londynie, który poprzedza obszerny paragraf o początkach Polskiej Misji Katolickiej w Wielkiej Brytanii oraz rozwoju struktur duszpasterstwa polonijnego w tym kraju. Kolejne dwa rozdziały publikacji dotyczą już bezpośrednio problematyki muzycznej. Pierwszy z nich szczegółowo skupia się na omówieniu repertuaru muzycznego wykonywanego w polskiej parafii na Ealingu w 2. połowie XX w. Drugi – charakteryzuje wykonawców – muzyków solistów, organistów, wokalistów, zespoły śpiewacze i chóry działające przy tej parafii. Muzyka, jak słusznie podkreśliła autorka książki, była nieodłącznym elementem życia polskiej wspólnoty parafialnej na emigracji oraz odgrywała znaczącą rolę w pielęgnowaniu i przekazywaniu narodowych wartości kulturowych.

